

Talán megúszom

Hogy hol vagyok.

Egy perce még azt éreztem, hogy bekötött szájjal arccal a föld felé zuhanok, a tudóm felfújt légzsák, nem véd meg. A pániktól nincs hely kifújni a levegőt, egy pillanat, és vége, a betonba csapódom, és nem fognak kirepülni alólam a galambok. Vasízú vér, kitört fog, csontszilánk. Összerándulok, hirtelen nincs meg az egyensúly, az arcomon narancssárga fény. Úgy tűnik, elaludtam a kádban, a víz is kihűlt. Gyorsan leeresztem, a csapot forróra állítom, várom, hogy átmelegedjek. Fáj a sarkam, belerúghattam a kád szélébe.

Mellettem a padlón levetett ruhák, elkötött óvszer, levélnyi altató. Tényleg olyan, mintha össze lennék zúzva. Az erkélyajtóig jutok, csorog rólam a víz, tócsába gyűlik a padlón a lábaim között, a homlokomon jólesik az üveglap hidege. Eshetett az éjjel, még nem szikkadtak ki a betonfalak.

Mindjárt megnyugszom. Kávét előtt sokszor azt sem tudom, hol vagyok, boylongok a nyolcvan négyzetméteren, ostobán nézem a fehér falakat. Gyűlölöm ezt a lakást. Nincs rutin, ami előrelökné az időt, egyesével kell a legapróbb dologról is döntést hoznom.

Mik ezek az álmok?

Lassan tűnnek el, valami itt marad belőlük akkor is, ha eloszlanak, rám szorul a lakás.

Kávét főzök, a gép mellett zacba vegyült fehér por, egy örült pillanatig elképzelem, hogy szétválogatom, mesélem közben Laurának a hamupipókéét, hogy borsót a lencsétől, az a gyerekverzió, hátulról anyám, a tündérkeresztanya, szemmel ver. Vicceltem, nem is kokain, csak porcukor, mindjárt letörlöm.

Mint a természetvárok, olyanok szemközt a toronyházak, fölfelé liftezik a nap az ablakaikon, az erkély korlátja megtart, mégsem merek ránehezedni. Jó itt, még nincs hőség, ilyenkor él igazán a város, szemétszállítók, rakodómunkások, boltosok, utcagyerekek rajzanak ki az épületek árnyékából, hajnali futók rikítóan színes alakjai sorjáznak a parkok irányába. Fakul a lilás-narancs reggel.

Csörög a telefon. Igen, kicsim, ébren vagyok, nem keltettél fel. Nem kellene elindulnod már az oviba? Laura? Nem kellene elindulnod? Tessék? Ja, nem, nem találkoztam a cicával azóta. Majd küldök neked képeket egy másik cicáról. Jó. Puszilok mindenkit, menjél nyugodtan. Puszi, vigyázz magadra.

Hangosan beszélni egy üres lakásban utólag épp olyan, mintha magamban beszéltem volna.

Iszom a kávét, csöpög a lábam közt a víz. A csendtől bűg minden, a szellőzőrendszer, a hűtőszekrény, ha megmozdulok, felvillan a mozgásérzékelő szeme. Kívül közöny, belül tériszony. Még egy kávé, és elindulok. Laura is elindul, kis-

motor, sikítás, váltócípő. Nagyon hiányzik, de ha rá gondolok, mintha csak vázlat lenne, nem férek oda mellé a jelenetekbe. Ijesztő.

Elindul, megérkezik, csókolom, mondja, többes számban zsolozsmázza rá az óvónő, hogy nem túrjuk az orrunkat, ugye?

Ilyen magasról az éledező forgalmat és a madarakat is csak látni lehet, hallani nem. Valószínűleg némafilm, szimuláció, délibáb, a távolban lakótelepek kockacukortornyai sercegnek a melegben. Hunyorogva egész a folyó csíkjáig ellátni, a túlpárti erdősáv mögött kibukkanó toronyházakig, ahol most egymás után épülnek a lakóparkok. Bekamerázott mikrovárosok, akkor sem tudsz meg róluk semmit, ha közel mész, a sima, letisztult felületek visszaverik a tekintetedet. Ruhát keresni, elindulni. Mozdulni kell, ha időben oda akarok érni a gödörhöz.

Ezekért a sétákért akartam pályázni. Hogy végre tényleg más világba kelljen beágyazni, ne külvárosi játszótér legyen otthon, századszorra is. Kulturális központra volt a kiírás, parkosítás, emlékmű, ipari terület rehabilitációja. Ilyet otthon nem nyersz meg, a közelében sem leszel, de az isten kibaszott háta mögött bármikor, évtizedes kapaszkodás nélkül is.

Persze nem voltunk felkészülve, hogy tényleg nyerünk. Próbáltam otthonról elképzelni a várost, a környező utcák képeit néztem, házról házra a nyomort, a régi szatellitképen a leégett gyárat, igazából szürreális, hogy közöm lehet hozzá, még most is az. Otthon még üres öröm, a reptéren, a kifutópályán aztán utolért a szorongás.

Idevillan a szemközti toronyház egyik kinyíló ablakáról a fény, mintha halántékon szúrtak volna. Lehet, hogy napszúrásom van. Tényleg elindulok.

Laura óta ingázásokra szűkült a világ, ez igazán csak most látszik, innen. Egyszerre akarom az egész várost, az őrült tempóját, itt akarok lenni a közepében. A markológépek hónapok alatt egész negyedeket tépnek fel, a helyükön vasbeton vázak nőnek, a folyó mentén kávézókkal zsúfolt plázs, a hároméves fotón még bozótos kaszinórom. Tükörsima köztereken biztonsági őrök rongyos gyerekektől óvják a szökőkutakat. Tapsra megvonaglik és közönyösen stílust vált a város, mint egy modell a kifutón, egyre többen szorulnak össze a lakóparkok között a régi, belső negyedekben. Bármit eladnak, bármit megvehetsz, nyüzsg az élet, a forróságban bomló gyümölcs szaga, hűgyszag. Otthon senki vagyok, és igazából itt is, de itt minden nyüzsg, könnyebben eltelik. Bármit csinállok, nem tudja meg senki. Mekkora fasz vagyok.

Laura, nem a kicsi, az anyja, kérdezi mindennap, hogy milyen, mit lehet eddig csinálni itt. Annyit sétálok, hogy a lehuny szemhéjamon már mindig napkariák égnek belülről. Hogy tudom neki elmondani a hőséget, ahogy a fény szét-satírozza az épületek körvonalait, kiszívja a színeket? Tízeseivel küldöm neki mindennap a fotókat, gyorsabb, mint mondani, pontosabb is. A modernista házsorok derékszögeit, a lépcsőházi körablakokat, az óváros lágyabb, rusztikusan faragott kereskedőházait. A válaszképeken otthon legóból házakat építenek.

Az óváros eleje szelíd, parkokból, kapualjakkból figyelem, ahogy sakkoznak, koldulnak, csókolóznak, telefonba ordítanak és reggeliznek.

Gondolatban muszáj odaszőni ezt az életet a majdani parkba, a vendégművészek kiállítótermeibe, a konferenciatermekbe, de képtelen vagyok. Minden sétá-

val rosszabbnak tűnik a dizájn, de már késő, felállították a táblát a látványtervvel, és nekiláttak a bontásnak. Kiszakadt a városszövet, elszállították a gyárépület maradványait, macskák hűsölnek a markológépek kanalaiban, fogy az idő.

Senki nem akarta, hogy ide építsék, fel fogják gyűjtani.

Oldalba hugyozzák.

A vegyi gyárat is felgyűjtották.

Remélem, elmúlik a napszúrás, lábon kihordható lesz. Szerencsére vizes még a hajam, fényképezőgép, papír, egy üveg víz és egy csomag fájdalomcsillapító, más nem kell semmi. Kezd melegedni a város, a levegő égeti az orromat, azonnal száraz a torkom tőle.

A háztömb előtt, a lakópark játszóterén a fiatalabbik takarítónő ül egy hintába préselve, kezében kávéspohárral. Tisztítószerekkel teli kézikocsi parkol a csúszda mellett. Mikor meglát, felugrik, mint akit rajtakaptak, de abroncsba fogja a hinta, a fenekére szorul. Érzem, hogy vigyorgok, egy pillanatra farkasszemet nézünk egymással, nem tudom eldönteni, kövér-e vagy terhes. Emlékezhetnék a nevére, mindig köszön. Görnyedten áll a hintába szorulva, egyenruhában, alsó- és felsőtteste furcsa szögben, mint két körzószerű. Az egyik kezében a marokra fogott papírpohár, a szorítástól megugrott benne a kávé szintje, a másikkal igyekszik letolni a csípőjéről a fémkeretet. Idegesen jár a szeme, aztán, még mielőtt igazán kínossá nyúlna a pillanat, inkább visszaül, én vigyorgok, remélem, barátságosan.

Jó reggelt, nem is tudtam, hogy itt is lehet kávé tenni valahol, honnan van?

Kicsit megkönnyebbülve mutat a sorompó túloldalára, a kioszkból, arra a pályaudvar felé, tudja, pár száz méter. Töri a szavakat, bár nem annyira, mint én.

Nekiindulok, de nem olyan jó ám az a kávé!, repül még utánam egy mondat. A feltartott hüvelykujjamat lengetem hátra köszönetképp. Nem akartam kávé t, csak beszélgetni akartam. Sietek, de nem a pályaudvar felé, hanem a belváros irányába, át a vakító fehér, leanderos negyeden, kikerülök a reggeli újságolvasókat, sietek lefelé, az egyre kanyargósabb utcákba.

Mikor először hoztak a gödörhöz, az Orot-domb felől jöttünk, és teljesen megzavartak a sűrű kertekkel és homokkőfalakkal elrejtett luxusvillák. Aztán három utcával később a kontraszt. A hirtelen kitáruló, szegényes völgy közepén ott volt a kráter, a bezárt gyártelepről mindent elszállítottak, csak a sárgás, agyagos föld maradt, meg a munkagödör peremén három kiégett autó. Poszterek voltak az oldalukra ragasztva, halálfejekkel meg valami felirattal, a mélyedés fölött jobbra négyszintes házakból álló, sűrűn épített lakótelep, balra a Lavr-hegy kacskarinós, betonosztatlan utcái. Kísérteties volt.

A volánnál ülő önkormányzati képviselő egész úton kikezdehetetlen, idézhető mondatokban beszélt, vártam, hogy mikor szólja el magát, kilóg-e majd a saját véleménye. Mikor végre kiértünk a villanegyedből, és még mindig nem szóltam semmit, kicsit lelassított, és hangnemet váltott.

A realitások talaján kell maradni. A letisztultság és helyi anyagok használata fontos szempont volt abban, hogy az ön tervét választottuk. Az épület sajnálatos módon a nagyözölás áldozatául esett, talán ön is tudja. Az előző befektető egy irodaház-komplexumot akart építeni ide, mesterséges tavakkal és fényre sötételő üveg borította tetőteraszokkal.

Megállt a kiégett autók mellett, behúzta a keziféket, és a szemembe nézett.

Hagyjuk, hogy mennyi biztonsági őr kellett volna köré. Aztán, folytatta, még mielőtt hozzányúltak volna a területhez, a befektető eltűnt, a bezárt gyár csak állt itt a napon, képzelheti, sakk-matt. Most, tizenöt év után nyilvánították végre halottnak, visszavette az állam a területet, emlékpark és művészeti központ lesz, innen kiindulva lehet majd rehabilitálni az egész gettót. Igazán éles kontraszt, nem? Olyan régi a gyár, hogy még DDT-t is gyártottak itt.

Meg sem lepne, ha nem siettek volna kivonni a forgalomból, lehetett volna mondani, mint Ugandában, hogy a hölgyek akkor ne szoptassanak, rákos és meddő meg mástól is lehetsz, nem? Míg deformált lábú értelmi fogyatékosokról képzelegtem, hozzátette, hogy a biztonsági előírásokat természetesen maximálisan figyelembe vették a terület megtisztítása során.

Természetesen, bólogattam. Mi lett a munkásokkal?

Mi lett volna, itt vannak, sok más gyár van a környéken.

Szünetet tartott, joviálisan habozott.

Azért ne jöjjen ki autó nélkül, intett körbe a fejével, látja, milyen a környék. Reméli, hogy pár év múlva ez már a leggyorsabban fejlődő városrész lesz.

Még aznap este visszajöttem, dühös voltam, pedig valószínűleg igaza volt, már a járásom is elárul, és állandó fáziskésésben vagyok. Pár nap múlva tényleg kizsebeltek, de az iratokat ott hagyták az egyik szomszéd utcában egy kukafedőn.

Azóta sem szeretek az Orot-domb felé menni, az üres terek épp olyanok, mint ez az idegen lakás, a lakásom. Megyek körbe, le a síkatorok közé, sűrűsödik a tömeg, akad a forgalom.

Lefelé nézek, hogy ne lépjek semmibe, tartson meg a tömeg, de senki ne adjon el nekem semmit. A szemem sarkában kiöntött felmosóvíz buborékjai pattognak a csatornafedőkön, a hentesnél kampóroló lógó marhaláb, egy kartondoboz mellett guggoló SIM-kártya árus. Nem rálépni a kezére. Hagyni, hogy végre hasson a fájdalomcsillapító, hogy elmúljon a fejemből a zúgás. Ha megvan a ritmus, álomszerű a séta, videoklip az egész. Valaki utánam füttyül. Már órákkal ezelőtt kipakolt mindenki, most kardamom- és kávéillat terjeng, reggeliző árusok hasán gördül le a morzsa és a szezámmag. Itt már nem is emlékeztem semmi a leanderes negyed nyugalmára, a terméskő és a múmárvány helyét repedező beton veszi át, csuklóvastagságú kábelek, nyakadba csöpögő, színesre festett léghondok.

Mindenki tudja, hol kezdődik a dzsumbuj, és hol végződnek az árusok utcái, pedig azt olvastam, hogy valaha egy telepnek épült az egész, az akkori belváros szélére, hogy a beáramló munkásoknak helyet csináljon. A Lavr-hegy akkor még üres volt, a tövébe épült a gyár, akoré a négyszintes betonházak. A terjeszkedő bazár aztán fokozatosan benőtte a csupasz, dísztelen épületek földszintjét, az erre sosem tervezett utcákba beszorult a tömeg, a bővli, a halszag, a standokra halmozott görögdinnye.

A bazáron túl, már a gyárhoz közelebb hirtelen csend üli meg az utcákat. Sosem emlékszem pontosan, hány saroknyit kell menni, míg elérem a mezsgyét, mindig váratlanul ér a váltás, baljós az üresség. Mintha olyan helyen lennék, ahova nem helyieknek tilos belépni.

Üres, kopár. Közel járok.

Innen már csak tíz perc a gyártelepig. Fáj a fejem, a vizem is elfogy lassan. Próbálok kukkolni, de csak a mesehősök néznek vissza rám az ablakokba aggattott törülközőkről. Olajszag tódul ki mindenhonnan, egy kisfiú integet egy emeleti ablakból, aztán nevetve kiköp, nem vagyok elég gyors, még fent volt a kezem a levegőben, ostoba fasz vagyok, majdnem a homlokomon landolt. Hallom bentről a nevetést, kurva anyádat, azt, ágálok nem valami méltóságteljesen. Nevetnem kellett volna, nagyvonalúan. Émelygek az egyre nagyobb melegben, lüktet a fejem, a szájpadrólásom repedősre száradt. Mintha összeverték volna.

A gödör mellett, az egyik kiégett autónak támaszkodva egy nagydarab kamaszfiú áll. Egyenesen abba az utcába néz, ahonnan jövök, rágózik és lufikat fúj. Valaki letépte a posztereket az autókról, de amúgy semmi nem változott. Kerülni akarom a tekintetét, a lábszárát nézem, szórós, egyre lejjebb kell szegni a fejemet, ahogy közeledem felé. Lehet, hogy vissza kéne fordulnom? Elképzelem, ahogy a gödörbe dob, kurvára nem kell nekik a hülye parkom a konferenciateremmel. Bárcsak beszélném a nyelvet, megmondanám neki, hogy igaza van. Senki más nincs látótávolságon belül, érzem a tekintetét, éget, kaptatok felfelé, büntudatosan, röhejesen. Persze honnan tudná, hogy ki vagyok, feszeng ő is, mikor visszanezlek rá.

Jobbra fordulok, kikerülöm, megállok a gödör peremén, és úgy csinállok, mintha tényleg dolgom lenne. Előveszem a jegyzetömböt, valamit írni próbálok. Balra a fiú a telefonján matat, nem is figyel, a nagylábujja taktust ver a rózsaszín tangapapucsban. Ő is ideges?

Aztán mégis megindul felém, a kezét a vállamra teszi, forró és nyirkos. A munkagödör rajza fölél fűzők még egy kommentárt, direkt olvashatatlan a kézírásom.

Újságíró? Ennyit kérdez, nemzetközi szó, eltéveszthetetlen, a jegyzetfüzetemre mutat.

A fejemet rázom, nem, nem, építész, az is eltéveszthetetlen szó. Csalódottnak tűnik, rágyújt, int, hogy kövessem. Megyek, nem tudom, hogy mondjak nemet. Nekiindulunk, a sókiüléseket figyelem az atlétatrikóján, a vállán a pár elszórt szórészalat. A Lavr-hegy felé tartunk, hova máshova, megkerüljük a munkagödört, és lefordulunk balra az első, betonzatlan utcán. Nyomott vagyok, üres.

Nincsenek utcatáblák. A házsorok összezárnak, fölösleges lett volna annyi helyet hagyni, hogy autók is elférjenek. A lapos háztetőkön itt-ott műanyag székeken családok ülnek, az ablakok többségét pokrócok, törülközők fedik, színesre festett szatellitantennák merednek minden házról. Nyelem a port, egyre meredebben kanyarog az utca. Végül mégis eljutok ide, még ha megver és kirabol a hegytetőn, akkor is, egyedül biztos nem mertem volna feljönni. Még a tervezési fázisban napokat töltöttem azzal, hogy képet kapjak a környékről, de a Lavr-hegygel nem lehet mit kezdeni. Mintha nem is létezne, vakfolt a térképen. Múhaldfelvételeken valamit ki lehetett venni az utcákból, de akár lakatlan sziget is lehetne, zárvány, nincsenek házszámok, felfestések, közlekedési táblák. Még helyrajzi számok sem. Elfogyott a vizem. A kifehéredett égre már alig lehet felnézni, az előbb még mintha lettek volna kondenzcsíkok, de most minden hófehér. Tél. Bár lenne. Porhó szítál, hóba harapok, az orromba nyomom. Csak lenne már.

Minek megyek utána, tulajdonképpen minek járok a kurva gödörhöz egyáltalán.

Megépítik, és vége, nem én rendeltem, nem az én dolgom, hogy értelmetlen, hogy kegyetlen idetenni. Kényszerpályán fut rég az egész, itt a markológép, kipakolja a tájat, a polgármester elvágja a szalagot, taps, én semmi vagyok az egészben, egy sokadrangú városban, meglátják az útlevelemet és győztem, szinthe Zaha Hadid vagyok. Jöhetnek a rezidensek meg a vendéglődők.

Küzdenek az ereim, az agyamban nő a nyomás, levegő után kapkodok, mindjárt fölérünk a csúcsra, vajon milyen a nyomor tetejéről a kilátás.

A fiú visszanéz, valamit mond, talán biztat, nem értem.

Pár lépés múlva tényleg ott vagyunk a Lavr-hegy tetején, fennsíkká laposodik, nem vártam ilyesmit. Egy-két fa is van rajta, gumiabroncsokra fektetett deszkákból padok. Itt a vége a városnak, lefelé szemetes, sziklás hegyoldal indul, csupa gaz minden, egymásra gurult halálfejes hordók borítják a hegy lábát, mellettük autópálya tekereg. A lapos hegytető közepén hatalmas agyaggúla szárad, úgy látszik, ide hozták fel a vegyi gyár mocskát.

A telefonját tartja az arcomba, rajta nyitott szótárprogram.

Rákkeltő, mutatja, aztán kérdez valamit, valószínűleg azt, hogy értem-e, újságíró, mutat rám, bólogatok. Kutya vakarózik a halom tetején, morog ránk, más nincs itt senki. Olyan régi a gyár, hogy még DDT-t is, hogy a picsába ne érteném, az első nap óta értem.

Le kell ülnöm, repedni kezd a fény a szemhéjam belsején, az agyamban fehér tűz, az orrom is ég.

Nem tudom tovább benntartani, hatalmas lökésekkel szakad ki belőlem a hányás, rázza a testemet, napszúrásom lehet. A fiú odaugrik, hátulról tartja a homlokom, a másik kezével a mellkasomat fogja, tartja, hogy ne bukjak előre. Fokozatosan sötétedik el minden, otthon kellett volna maradni. Azt hiszi, a résztvétől vagyok rosszul, szomorúan bólogat. Újságíró.

Zuhanok, mindjárt a betonba fogok csapódni, lufivá fújt rágó pukkad az arcomba, óvszer, nem repülnek el a galambok, nem túrjuk az orrunkat, értjük?, apuka, értjük?

Rákkeltő, azért nem így kellene tényleg.

És akkor mi lesz, ha megírja az újság?

Jó, meg se szólaltam, látod, még szerencse, hogy nem is értesz egy szót sem abból, amit mondok.